

MODERREALISATIE EN -PRESENTATIE

2DE GRAAD BSO

LEERPLAN SECUNDAIR ONDERWIJS

VVKSO – BRUSSEL D/2014/7841/026

Vervangt leerplan D/1999/0279/054A vanaf 1 september 2014

Vlaams Verbond van het Katholiek Secundair Onderwijs
Guimardstraat 1, 1040 Brussel

Inhoudstafel

1	Inleiding en situering van het leerplan	3
1.1	Aanleiding tot de vernieuwing	3
1.2	Visie op het vak CPL	3
1.3	Visie op het vak Mode	4
2	Beginsituatie en instroom	5
3	Logisch studietraject	6
4	Christelijk mensbeeld	7
5	Opbouw en samenhang	8
5.1	CPL	8
5.2	Mode	8
5.3	Het realiseren van ICT-doelstellingen binnen het leerplan	9
5.4	Samenhang binnen het specifieke gedeelte en met algemene vakken	9
6	Doelstellingen CPL	10
6.1	Algemene doelstellingen	10
6.2	Uitgangspunt	10
6.3	Leerplandoelstellingen	10
7	Doelstellingen Mode	22
7.1	Algemene doelstellingen	22
7.2	Uitgangspunten	22
7.3	Leerplandoelstellingen	22
8	Minimale materiële vereisten	29
8.1	Algemeen	29
8.2	Specifiek voor CPL	29
8.3	Specifiek voor Mode	30
9	Bibliografie	32

1 Inleiding en situering van het leerplan

1.1 Aanleiding tot de vernieuwing

Het bestaande leerplan voor de richting Moderealiserie en -presentatie 2bso was dringend aan actualisatie toe. De ingeslagen weg wordt echter niet verlaten, maar wordt 'bijgestuurd'.

Vandaag wordt het belang van mode sterker geaccentueerd en wordt mode breder beschouwd. Mode past in een breder concept van lifestyle.

Verder is er de tendens om leerlingen niet enkel naar één beroep op te leiden: beroepen veranderen steeds sneller en mensen blijven niet meer hun hele leven in eenzelfde bedrijf werken. Bedrijven geven steeds meer de voorkeur aan veelzijdige medewerkers. Het is dus belangrijk om leerlingen breder te vormen, zodat zij in de maatschappij hun weg vinden, ook als ze buiten de modesector terecht komen. Leerlingen krijgen kansen om te groeien in zelfstandigheid. Hiervoor worden theorie en praktijk steeds geïntegreerd aangeboden. Er is ook de mogelijkheid om te differentiëren: leerlingen zijn niet allemaal gelijk, maar ze krijgen wel dezelfde kansen.

Een logisch gevolg van deze actualisatie is het vormen van twee grote gehelen binnen het specifiek gedeelte:

- een luik CPL: **Commerciële Presentatie en Lifestyle**, waarbij bredere vorming wordt nagestreefd;
- een luik Mode, met het accent op technische aspecten en vaardigheden.

Tussen deze leraren is er een intense samenwerking nodig: men werkt samen aan de vorming van de leerlingen die voor deze richting gekozen hebben.

1.2 Visie op het vak CPL

Met **Commerciële Presentatie en Lifestyle** (CPL) willen we inspelen op de vraag naar breed opgeleide mensen (brede vorming) met gevoel voor lifestyle, esthetiek, commerciële gerichtheid, kennis van de mode- en interieursector.

CPL is een nieuw vak waarbinnen een aantal vakken uit het vorige leerplan vervat zijn, waaronder verkoopkunde en presentatietechnieken aangevuld met doelstellingen die een bredere vorming toelaten.

Leerdoelen die in het vorige leerplan verspreid stonden over verschillende vakken worden samengebracht binnen één vak (één groter geheel) ter bevordering van het vakoverschrijdend karakter. Ook het steeds belangrijker worden van ICT-vaardigheden, zowel op persoonlijk vlak als binnen de beroepscontexten, heeft ertoe geleid dat ICT-gerelateerde doelstellingen werden opgenomen.

CPL wordt een vak dat beschikt over een groot pakket lessen, waardoor er veel ruimte is om breed, projectmatig en conceptueel te werken.

1.3 Visie op het vak Mode

Het modevak blijft focussen op technische vaardigheden. De belangrijkste doelstellingen zijn dan ook vanuit technieken geschreven, zowel voor mode, interieurartikelen en accessoires. Belangrijk is dat het modische aspect steeds centraal staat en dat hiervoor dus wordt samengewerkt met CPL. In de loop van de tweede graad moeten leerlingen zich diverse technieken eigen maken: ze worden aangeleerd en naargelang de noodzaak worden deze meerdere keren ingeoefend via diverse werkstukken. De vakgroep kan bepalen welke werkstukken worden uitgevoerd om bepaalde technieken aan te leren/in te oefenen.

Belangrijk hierbij zal zijn dat de leerlingen tegen het einde van de tweede graad een aantal werkstukken zelfstandig kunnen uitvoeren. De begeleiding zal dus steeds afnemen van strikte begeleiding tot minimale begeleiding. Leerlingen worden strategieën aangereikt om die zelfstandigheid op te bouwen, bv. door het doelmatig gebruik maken van technische fiches, al dan niet digitaal aangeboden.

Ook in de modelessen komt ICT steeds meer aan bod en gaat voldoende aandacht naar de bredere vorming van de leerlingen, al dan niet rechtstreeks aan het vak gebonden. Zo kan er aandacht zijn voor recycling en upcycling, budget...

2 Beginsituatie en instroom

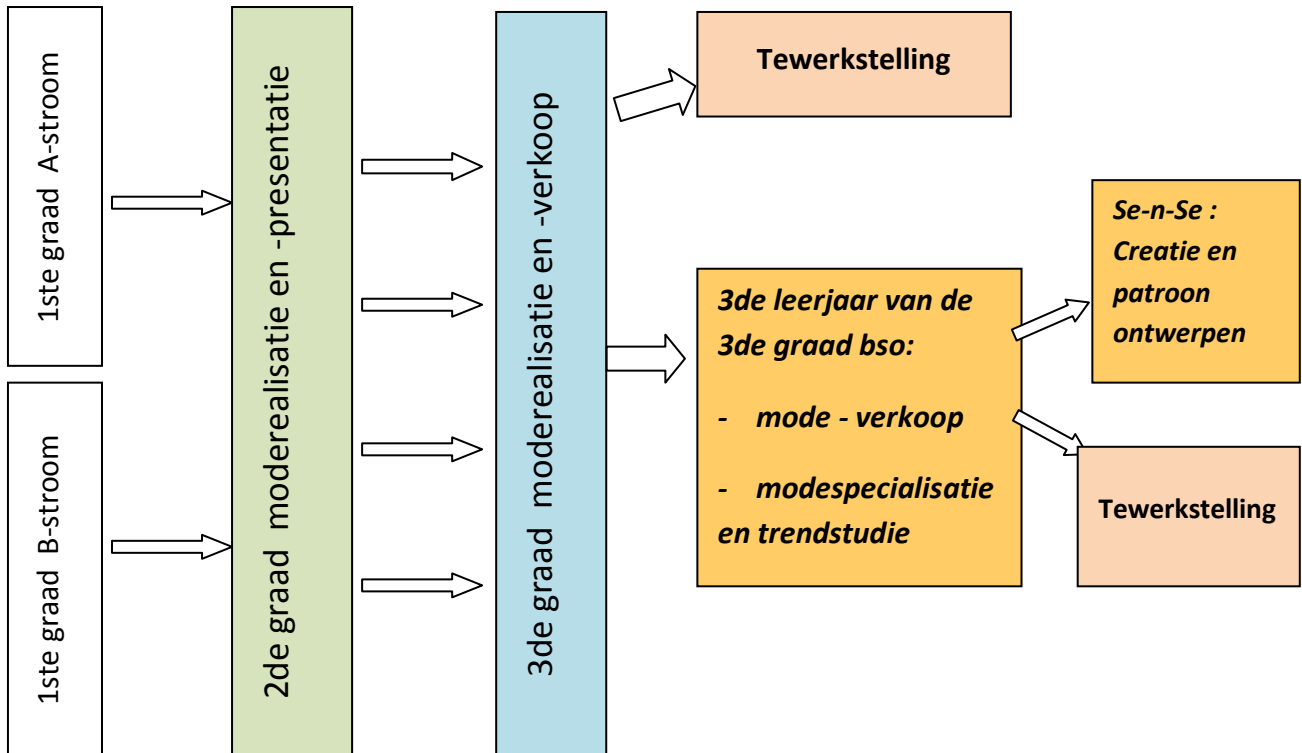
In de tweed graad 'Moderealiseatie en –presentatie' zijn de instapvereisten dezelfde als de globale instapvereisten voor de tweede graad bso.

De leerling wordt aangetrokken tot het esthetische presenteren en realiseren van mode-, interieurartikelen en accessoires.

Wil de leerling zich thuis voelen in deze studierichting dan:

- heeft hij/zij interesse voor mode en lifestyle in het algemeen en volgt hiervan spontaan de trends;
- is hij/zij bereid om zowel zelfstandig aan het werk te gaan als samen te werken in een team;
- wil hij/zij met nieuwe technieken leren werken en die toepassen in eigen realisaties;
- is hij/zij bereid zich voldoende in te zetten om nauwkeurig te werken.

3 Logisch studietraject

4 Christelijk mensbeeld

Ons onderwijs streeft de vorming van de totale persoon na waarbij het christelijke mensbeeld centraal staat. Onderstaande waarden zijn dan ook altijd na te streven tijdens alle handelingen:

- respectvol omgaan met eigen geloof, anders gelovigen en niet-gelovigen;
- vanuit eigen spiritualiteit omgaan met ethische problemen;
- respect voor de medemens;
- solidariteit;
- zorg voor milieu en leven.

De leerlingen hebben zelf zeer diverse culturele, sociale en religieuze achtergronden. In de modevakken kan en mag daar niet aan voorbij worden gegaan. De leerlingen worden gesteund in het leren leren volgens de eigen mogelijkheden en beperkingen. Ze krijgen kansen om hun identiteit te ontplooiën en hun wereldbeeld te verruimen. Sommige leerlingen hebben omwille van hun achtergrond een eerder laag zelfbeeld. Kansen worden gegrepen om dit zelfbeeld op te krikken en deze leerlingen sterker te maken in onze maatschappij met respect voor hun eigenheid. Communicatieve vaardigheden zijn hierom opgenomen in dit leerplan. De bereidheid om naar elkaars mening te luisteren, speelt hier evenzeer op in.

De modewereld komt naar buiten als een wereld van veel glitter en glamour. Ook hier is het belangrijk om dit te duiden en binnen een breder perspectief te plaatsen.

Tegenover deze glitter en glamour zit vaak een bittere ellende van slecht betaalde werknemers in onveilige en/of ongezonde werkomstandigheden in lageloonlanden. Het is goed dat ook daar oog voor is.

Er wordt gewerkt met diverse materialen. De herkomst, bewerking ervan, kan kritisch worden bekeken. Dit kan leiden tot meer respect voor materialen en milieu, en ook voor het werk van anderen.

5 Opbouw en samenhang

5.1 CPL

Vooreerst bevat het vak een aantal algemene doelstellingen. Deze overkoepelende doelen worden doorheen de ganse graad gerealiseerd. De leerplandoelstellingen vertrekken vanuit deze algemene doelen.

De leerplandoelstellingen worden opgebouwd vanuit rubrieken. Deze rubrieken belichten elk een aspect van de opleiding.

Er wordt met deze verschillende rubrieken in samenhang gewerkt. Men werkt realiteitsgebonden en dus geïntegreerd. Integratie wordt nagestreefd tussen theoretische en praktische aspecten, waarbij de nadruk ligt op het praktische, maar ook tussen de verschillende rubrieken. Men is nooit aan één rubriek afzonderlijk aan het werken.

De volgorde van deze rubrieken en van de leerplandoelstellingen in het leerplan houden geen werkvolgorde in: binnen het vak CPL en binnen de vakgroep mode wordt nagedacht over thema's, projecten en de hierin vervatte leerlijn. Samen met de collega's van mode wordt bepaald welke doelstellingen men aanpakt, wanneer en hoe. Soms is een bepaalde volgorde aangewezen omwille van de logische werkvolgorde of de toenemende moeilijkheidsgraad. Er kan meermaals aan dezelfde doelstelling gewerkt worden gedurende de twee jaar van de tweede graad.

Voor ICT-doelstellingen kan de leraar samenwerken met het vak informatica indien dit wordt aangeboden. In ieder geval blijft de leraar CPL zelf verantwoordelijk voor het behalen van de ICT-gerichte leerplandoelstellingen.

5.2 Mode

Vooreerst bevat het vak een aantal algemene doelstellingen. Deze overkoepelende doelen worden doorheen de ganse graad gerealiseerd. De leerplandoelstellingen vertrekken vanuit deze algemene doelen.

De leerplandoelstellingen voor mode zijn niet geschreven vanuit werkstukken, wel vanuit technieken en vaardigheden. Deze zijn gegroepeerd in rubrieken.

De volgorde van de rubrieken en van de leerplandoelstellingen houden geenszins een volgorde in van de te behandelen technieken en vaardigheden. De modeleraren spreken samen met de vakgroep mode af wanneer bepaalde technieken worden aangeleerd en hoe. Een aantal technieken in het leerplan staan in een logische volgorde voor wat betreft moeilijkheid maar er staat geen volgorde vermeld voor de werkstukken waarbij een bepaalde techniek wordt aangeleerd en/of ingeoefend. Het bewaken van de trends gebeurt in samenwerking met de collega's van CPL. Wanneer de mode verandert, verandert dus wellicht ook de werkvolgorde en de uit te voeren werkstukken. Er is steeds ruimte voorzien om actuele, modegebonden afwerkingen toe te passen op zowel kleding, interieurartikelen en accessoires. Op het einde van de tweede graad zijn dezelfde technieken meerdere malen aan bod gekomen in diverse werkstukken.

Voor ICT-doelstellingen kan de leraar samenwerken met het vak informatica indien dit wordt aangeboden. In ieder geval blijft de modeleraar zelf verantwoordelijk voor het behalen van de ICT-gerichte leerplandoelstellingen.

5.3 Het realiseren van ICT-doelstellingen binnen het leerplan

Zowel binnen Mode als CPL moeten leerlingen met de computer kunnen werken. Er zijn een aantal ICT-doelstellingen opgenomen in dit leerplan.

Af en toe wordt er in de vakken Mode en in CPL verwezen met een asterisk (*) naar de samenwerking met het vak Informatica.

De school kan kiezen om het vak Informatica aan te bieden als een complementair vak, maar dit is niet overal zo. Er zijn daarom twee mogelijkheden:

- ofwel biedt de school het vak informatica **WEL** complementair aan. Dan is er geen probleem om in samenwerking deze doelstellingen te bereiken.
- ofwel biedt de school het vak informatica **NIET** aan. Dan kan de modeleraar of de leraar CPL er niet op rekenen dat de leerlingen bepaalde basisvaardigheden beheersen. Het ligt dan voor de hand dat er *extra tijd* nodig zal zijn om een aantal van deze basisvaardigheden aan te leren en in te oefenen. Scholen opteren dan best voor een extra uur CPL en waken erover dat de leraar over voldoende ICT-competenties beschikt. Een minimum van 7 uur CPL is dan aan te bevelen.

5.4 Samenhang binnen het specifieke gedeelte en met algemene vakken

Binnen het specifieke gedeelte is samenwerking en overleg tussen de verschillende vakleraren vanzelfsprekend. In de vakgroep zijn dus de leraren Mode, CPL en PO vertegenwoordigd.

Het kan echter nuttig zijn om af en toe ook te overleggen met leraren algemene vakken. Ook zij kunnen inspelen op een aantal doelstellingen voor de modeleerlingen en omgekeerd.

Zo kan de leraar Nederlands, Frans en/of PAV meewerken aan een aantal communicatieve doelstellingen.

Godsdienst, Mavo of PAV kunnen bij de bredere vorming aandacht hebben voor modegebonden actualiteit.

6 Doelstellingen CPL

6.1 Algemene doelstellingen

- AD1** Vanuit creatieve opdrachten en probleemoplossend handelen een eigen gevoel ontwikkelen voor sfeer, kleur, stijl en visie op mode.
- AD2** Communicatieve vaardigheden en een passende assertiviteit ontwikkelen.
- AD3** Binnen een gegeven opdracht mondeling en visueel presenteren binnen de context van mode en lifestyle.

6.2 Uitgangspunt

De verschillende rubrieken van onderstaand leerplan komen geïntegreerd aan bod. Onderstaande doelstellingen houden geen verplichte volgorde in.

6.3 Leerplandoelstellingen

* wanneer er een asterisk staat dan betekent dit dat deze doelstelling in samenwerking met een ander vak kan worden uitgewerkt. Dit staat vermeld in voetnoot.

Informatieverwerving

Leerplandoelstelling	Ondersteunende kennis, vaardigheden en attitudes
1 Verschillende stijlen binnen lifestyle en mode leren kennen aan de hand van voorbeelden.	Verschillende modestijlen: <ul style="list-style-type: none">• klassiek• extravagant• jongerenstijlen/looks/hypes• business• in andere culturen Generatieverschillen Mode in andere culturen Woonstijlen van klassiek tot design
2 Begrippen als lifestyle, mode, outfit, concept, totaalconcept, interieurconcept, visie, stijl, stijlen, stijlicoon in eigen woorden verduidelijken.	
3 Karakteristieken van een bepaalde stijl herkennen en beschrijven.	
4 Het authentieke van een bepaalde sociale, religieuze en culturele leefwereld ontdekken en herkennen.	

5 Een stijl kaderen in een bepaalde sociale, religieuze of culturele leefwereld.	
6 Prijzen vergelijken van een aantal mode- of interieurartikelen. (*) ¹	
7 Voor- en nadelen van diverse betaalmogelijkheden vergelijken. (*) ²	
8 Veel voorkomende teksten gebruiken op een receptieve wijze.	<p>Lezen en luisteren (er wordt informatie ontvangen, opgenomen):</p> <ul style="list-style-type: none"> • advertenties, tijdschriften • tabellen en schema's • gebruiksaanwijzingen en handleidingen • richtlijnen en instructies (vb. evacuatieplannen) • reglementen • digitale teksten (vb. website, intranet)
9 Met behulp van verschillende bronnen gericht informatie opzoeken in verband met een bepaalde stijl.	<p>Voorbeelden van klassieke en moderne informatiebronnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • magazines en kranten • bibliotheek • omgeving en straatbeeld • film/tv • verschillende actuele digitale bronnen
10 Informatie opzoeken i.v.m. het actuele modegebeuren in binnen- en buitenland.	<p>Het actuele modegebeuren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • modeweken • modeontwerpers • confectie • werkomstandigheden in binnen- en buitenland • duurzaamheid • ...
11 Informatie ordenen in functie van de doelstelling.	<p>Verschillende ordeningsprincipes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • thematisch • alfabetisch • bron • seizoen • kleur • materiaal • cultuur/muziek/media
12 Onder begeleiding informatie verwerken en kritisch bestuderen.	

¹ samenwerking met mode is wenselijk

² samenwerking met PAV is wenselijk

13 Doelmatig aanwenden van de verkregen informatie.	
14 Visueel presenteren in 2D van de informatie, aangepast aan een doelgroep. (*) ³	Tweedimensionale composities: <ul style="list-style-type: none"> • collage • digitale presentatietechnieken • paneel • ...
15 Mondeling presenteren van de informatie gebruik makend van de juiste vakterminologie.	Inhoud mondelinge presentatie: <ul style="list-style-type: none"> • correcte terminologie • tekst Vorm: <ul style="list-style-type: none"> • spreekvaardigheden • lichaamstaal
16 Eigen werk en dat van anderen evalueren met respect voor de persoon en het gepresteerde werk.	Voorwaarde respectvolle houding: <ul style="list-style-type: none"> • luisterbereidheid • leerbereidheid Soorten evaluaties: <ul style="list-style-type: none"> • zelfevaluatie • groepevaluatie • feedback • peerevaluatie
17 Vanuit een opgelegd /gerealiseerd werkstuk een persoonlijk concept kiezen.	Persoonlijke concepten: of opgelegde werkstukken: <ul style="list-style-type: none"> • kledingstukken en accessoires op elkaar afstemmen • woningtextiel afstemmen op het interieur/stijl van de woning
18 De eigen keuze voor een concept motiveren met behulp van de juiste terminologie en een gepaste assertiviteit.	

Pedagogisch-didactische wenken

- ✓ **(1)** Er kan vertrokken worden vanuit de voorbeelden die de leerlingen aanbrengen. Hieruit worden de belangrijkste begrippen afgeleid. Het aanbrengen door de leerlingen wordt gedeeltelijk door de leraar gestuurd d.m.v. het materiaal dat deze aanreikt. Dit is noodzakelijk om de soms beperkte kijk op mode, lifestyle en de wereld te verrijken. Niet alle stijlen hoeven aan bod te komen in de inleidende fase, er kunnen geleidelijk meer stijlen en begrippen toegevoegd worden. De multiculturele inbreng kan een extra inspiratiebron zijn.
- ✓ **(3)** Er kan vertrokken worden vanuit een thema of een bestaand concept. De eigen leefwereld van de leerling wordt uitgebreid. De keuze van thema of concept gebeurt het beste in samenspraak met de leraar Mode. Het is belangrijk hierbij gebruik te maken van actuele websites van binnenlandse en/of buitenlandse merken, zowel binnen kledinglijnen als het ruimere lifestyle.

³ samenwerking met informatica is wenselijk

- ✓ **(6)** Wanneer stoffen worden gekocht, kan er zeker aandacht besteed worden aan de prijzen, het budget en aan de betaalmiddelen.
- ✓ **(9)** De opdracht wordt gekozen binnen de context mode en lifestyle. Hierbij vertrekt men van eenvoudige, enkelvoudige opdrachten die in de loop van de tweede graad complexer worden.
- ✓ **(10)(12)** In de tweede graad worden voorbeelden aangereikt binnen het actuele modegebeuren. Het is niet de bedoeling om dit steeds uit te diepen of tot volledige overzichten te komen. Focus bijvoorbeeld op wat in de media aan bod komt.
De leraar kan de leerlingen helpen door bv. gerichte vraagstelling, concrete opdrachten, vergelijkingen, resultaatsgerichtheid te bewaken, groepsgesprekken en/of groepswerk.
Bij het kritisch benaderen van zowel positieve als negatieve actualiteit speelt de leraar een cruciale rol door deze te kaderen in de context. Op die manier wordt een objectieve en realistische benadering bewaakt. (bv. de werkomstandigheden in naaiateliers in ontwikkelingslanden en de gevolgen)
- ✓ **(13)** Leerlingen gebruiken de informatie die ze opgezocht hebben. Het opzoeken en verwerken van de informatie staat niet op zichzelf. Het beste is dat leerlingen vooraf weten waartoe de opdracht zal leiden en wat ze met hun informatie zullen doen.
- ✓ **(15)** Leerlingen krijgen de kans om te leren. Groei en herhaling zijn hierbij belangrijk. De eerste presentaties beperken zich wellicht tot enkele zinnen die samen goed voorbereid zijn. Telkens gaat men een stapje verder. Zowel het inhoudelijke kan uitgebreid worden alsook de vereisten qua taal en spreekvaardigheid.
- ✓ **(16)** Leerlingen kunnen hier veel leren over respect, assertiviteit en persoonlijkheid waardoor ze zullen groeien in eigenwaarde.
- ✓ **(17)** Er kan een groeilijn van werkstuk via outfit of woonruimte naar totaalconcept lopen. In de loop van de tweede graad wordt een werkstuk uitgebreid en verbreed naar accessoires, design en lifestyle. Ook hier kunnen de leerlingen groeien in eigenwaarde.
- ✓ **(18)** Het geleerde i.v.m. informatieverwerving wordt hier toegepast. Het motiveren van de eigen keuzes is een voorbereiding op de motivering van de keuze voor een klant in een verkoopsituatie. Hierbij gaat aandacht naar een gepaste assertiviteit en groei naar zelfstandigheid, alsook naar de communicatieve vaardigheden.

Kleur, figuur en stijl

Leerplandoelstelling	Ondersteunende kennis, vaardigheden en attitudes
19 De belangrijkste aspecten van lichaamsverzorging bespreken en toepassen.	Aspecten van lichaamsverzorging: <ul style="list-style-type: none"> • lichaamshygiëne • mondhygiëne • kapsel • hand- en voetverzorging • transpiratie • gepaste make-up • propere kledij

<p>20 Verschillende aspecten van een correcte lichaamshouding bespreken en toepassen.</p>	<p>Aspecten van correcte lichaamshouding:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gedrag en uitstraling • mimiek • beroepshouding • persoonlijke attitudes • beroepsattitudes
<p>21 De basisbegrippen uit de kleurenleer verduidelijken. (*)⁴</p>	<p>Basisbegrippen kleurenleer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • primaire, secundaire en tertiaire kleuren • wit en zwart • complementaire kleuren • kleurencirkels en kleurgroepen
<p>22 Verschillende kleurkarakterkenmerken illustreren met voorbeelden.</p>	<p>Kleurkarakterkenmerken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • licht en donker • helder en gedempt • warm en koel • tonen en tinten • kleurcontrasten
<p>23 Kleuranalyse met voorbeelden aantonen.</p>	<p>Kleuranalyse van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • huidteint • oogkleur • haarkleur
<p>24 De verschillende seizoenstypes herkennen.</p>	<p>Seizoenstypes met hun kenmerken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • winter • zomer • lente • herfst
<p>25 Het kleurbeeld in de actuele mode bestuderen.</p>	<p>Het kleurbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kleurcombinaties in het lopende seizoen • kleurkaarten
<p>26 Uit diverse bronnen verschillende kleding- en interieurstijlen afleiden.</p>	
<p>27 Het verband leggen tussen de specifieke stijl van conceptstores/webwinkels en de beoogde doelgroep.</p>	
<p>28 Met voorbeelden aantonen dat kleur en kleding- en interieurstijlen worden aangepast aan de gelegenheid.</p>	<p>Aanpassingen met accessoires Invloed van kleurgebruik</p>
<p>29 Het verband leggen tussen kleding en lifestyle.</p>	

⁴ samenwerking met PO is wenselijk

30 Weten wat een gemiddelde, kleine en grote lichaamslengte is.	
31 De belangrijkste kenmerken van de verschillende figuurtypes opnoemen.	Figuurtypes: <ul style="list-style-type: none"> • A-type • V-type • X-type
32 Aantonen dat kleding invloed heeft op de perceptie van een figuur.	Wisselwerking kleding – perceptie: <ul style="list-style-type: none"> • kleur, dessins, vorm, belijning, materiaal • verbreding, versmalling, veroudering, verjonging, vergroten, verkleinen...
33 Accessoires aanpassen aan basisstukken en persoon.	

Pedagogisch-didactische wenken

- ✓ **(19)** Het is belangrijk om de leerlingen attent te maken op het feit dat dit niet enkel over het visuele gaat, maar bv. ook over geuren. Parfum gebruiken is niet de oplossing. Indien men bv. rookt dan blijft dit soms lang in de kleren hangen, die dus extra moeten verfrist worden. Geuren merk je ook vaak zelf niet op.
- ✓ **(20)** Attitudes zoals zelfvertrouwen, zelfbeheersing, geduld, verantwoordelijkheidszin, beleefdheid, tact, gereserveerdheid, bescheidenheid, hulpvaardigheid en eerlijkheid, kunnen hier zowel in een persoonlijke als in de professionele context worden bekeken. Het spreekt voor zich dat men dan ook van de leerlingen verwacht dat ze deze attitudes toepassen.
- ✓ **(24)** Het is niet de bedoeling dat hierop tot in de details wordt ingegaan. Het gaat slechts om een eerste kennismaking. In de derde graad komt dit ruimer aan bod.
- ✓ **(25)** Om dit doel te realiseren, kan een bezoek gebracht worden aan diverse winkeltypes, ook via het internet, en kan de leerlingen de kleren bij de gepresenteerde artikelen bespreken. Het is mogelijk om de leerlingen kleurkaarten te laten samenstellen en deze verschillende jaren te laten bijhouden en aanvullen.
- ✓ **(28)** Hier kan het beste uitgegaan worden van duidelijke en gekende gelegenheden, bv kerst, zomerse bruiloft... zo kan er duidelijk aangetoond worden dat mensen hun interieur, hun kledij en accessoires hierop afstemmen. Reclamebrochures zijn hier soms erg bruikbaar. Ook kan men foto's nemen in winkels. Let op: hiervoor steeds toestemming vragen.
- ✓ **(33)** Laat de leerlingen hier met concrete voorbeelden werken: laat ze bv. stylen door het kiezen van passende accessoires bij een outfit.

Commerciële artikelenkennis (accessoires, kleding, interieurartikelen)

Leerplandoelstelling	Ondersteunende kennis, vaardigheden en attitudes
34 Begrippen als artikelengroep, collectie, assortimentsgroep, assortimentsbreedte, assortimentsdiepte, randassortiment, seizoensassortiment met eigen woorden verduidelijken.	
35 Het assortiment van winkels en webshops ordenen naar: <ol style="list-style-type: none"> a. artikelengroep b. assortimentsgroep c. assortimentsbreedte d. assortimentsdiepte e. assortimentslengte 	
36 Kenmerken van artikelen verduidelijken met gebruik van de correcte terminologie.	Artikelkenmerken: <ul style="list-style-type: none"> • details • stoffen, leder en andere materialen • onderhoud • kwaliteit • stijl • duurzaamheid • belijningen • ...
37 Verschillende indelingen van matensystemen met elkaar vergelijken.	Indeling maten: <ul style="list-style-type: none"> • numeriek • alfanumeriek • dames • heren • kinderen • lingerie • jeans • schoenmaten
38 Assortiment van enkele diverse merken vergelijken.	Assortimentsvergelijking: <ul style="list-style-type: none"> • binnen dezelfde stijl/doelgroep/prijscategorie • binnen verschillende stijl/doelgroep/prijscategorie
39 Verschillende seizoensassortimenten vergelijken.	
40 Kledij en accessoires voor diverse situaties herkennen.	Professioneel: <ul style="list-style-type: none"> • stijl/uniform • werkkledij • veiligheid/praktisch Vrije tijd: <ul style="list-style-type: none"> • dresscodes

Pedagogisch-didactische wenken

- ✓ Het is goed een evenwicht te bewaren binnen de diversiteit aan artikelen: het aanbod is zeer ruim. Verschillende artikelen kunnen meermaals aan bod komen, maar dan met een variatie, bv. Amerikaanse maten i.p.v. Franse maten, andere kleurencombinaties, andere stoffen, al dan niet volledige outfits met en zonder accessoires, schoenen, handtassen...
- ✓ **(35)** Dit is makkelijk aan te tonen a.d.h.v. webshops.
- ✓ **(40)** Indien mogelijk foto's nemen in winkels. Let er op om steeds toelating te vragen.

Etaleren en presenteren

Leerplandoelstelling	Ondersteunende kennis, vaardigheden en attitudes
41 Het belang en de functie van visual merchandising vaststellen a.d.h.v. diverse concrete voorbeelden.	Visual merchandising in : <ul style="list-style-type: none"> • winkelinterieur en –exterieur • websites/webshops Visual merchandising i.v.m.: <ul style="list-style-type: none"> • AIDA-model
42 Het effect van kleuren en kleurencombinaties vaststellen a.d.h.v. voorbeelden.	Basisprincipes van kleurenleer i.v.m.: <ul style="list-style-type: none"> • mode • interieur Diverse kleurencombinaties binnen: <ul style="list-style-type: none"> • verschillende doelgroepen • stijlen • concepten
43 Het begrip 'compositie' verklaren en de belangrijkste compositievormen onderscheiden.	Compositievormen: <ul style="list-style-type: none"> • 2D basiscomposities • 3D basiscomposities
44 Verschillende compositiemogelijkheden herkennen en benoemen.	Compositiemogelijkheden zoals: <ul style="list-style-type: none"> • ongeordend/geordend • geen contact/contact • onevenwichtig/evenwichtig • symmetrisch/asymmetrisch
45 Met eenvoudige artikelen een presentatie realiseren.	Basistechnieken voor presenteren : <ul style="list-style-type: none"> • van linnengoed • van accessoires en kleine interieurartikelen • van kledij en schoenen • outfitcombinaties Basisprincipes van 2D-presentatie Basisprincipes van 3D-presentatie
46 2D presentaties/composities uitvoeren.	Kenmerken 2D presentaties: <ul style="list-style-type: none"> • met rechte basis

	<ul style="list-style-type: none"> • met doorlopende hoogtelijn • met schuine breedtelijn • met meer breedtelijnen • etaleerrichting • etaleermogelijkheden
47 Het juiste gereedschap aanwenden i.f.v. de specifieke opdracht.	<p>Etaleergereedschappen :</p> <ul style="list-style-type: none"> • soorten en eigenschappen • terminologie • veiligheidsaspecten
48 Correct en respectvol omgaan met gereedschappen, etalagematerialen en -artikelen.	
49 Ergonomische werken.	<p>Ergonomie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lichaamshouding • inrichting van de werkplek
50 De verschillende elementen die een winkelconcept bepalen afleiden uit diverse voorbeelden.	<p>Elementen winkelconcept:</p> <ul style="list-style-type: none"> • logo • huisstijl • uithangbord • meubilair • sfeer: kleuren, verlichting, muziek...
51 Een label ontwerpen. (*) ⁵	
52 Een reclameboodschap/aankondiging of uitnodiging ontwerpen en uitvoeren met behulp van aangepaste software. (*) ⁶	<p>Aandachtspunten bij ontwerpen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • volledigheid • duidelijkheid • taalgebruik • lay out • sfeer
53 Op passende en/of originele wijze artikelen verpakken.	<p>Verpakkingen volgens:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aantrekkelijkheid • budget • functionaliteit • ecologie/duurzaamheid • thema • doelgroep
54 Verschillende soorten etalages herkennen en benoemen.	<p>Soorten etalages:</p> <ul style="list-style-type: none"> • terminologie • volgens constructie • volgens vormgeving • verschillende winkelingangen <p>Soorten displays + eigenschappen</p>
55 In functie van de etalage de invloed van wandel- en rijrichting in de winkelstraat toelichten a.d.h.v. voorbeelden.	

⁵ samenwerking met PO en/of informatica is wenselijk

⁶ samenwerking met PO en/of informatica is wenselijk

56 Eenvoudige 3D presentaties/composities uitvoeren.	Diverse 3D-technieken: <ul style="list-style-type: none"> • vouwtechnieken • hangtechnieken • presentatie op pop • liggende presentaties • hangende presentaties
57 Een ruimtelijk object i.f.v. visual merchandising uitwerken waarbij creatief wordt gewerkt met textielmaterialen. (*) ⁷	Blikvanger Stilering Informatie/thema zoals: <ul style="list-style-type: none"> • vlag • kerst • actualiteit • jaarkalender • levensfase • ...

Pedagogisch-didactische wenken

- ✓ **(41)** Enkele goede en eventueel ook slechte voorbeelden effectief (gaan) bekijken. Dit is niet vrijblijvend, maar maakt deel uit van een studie i.v.m. diverse presentatiemogelijkheden.
- ✓ **(45)** Vanuit de logische leerlijn leren de leerlingen eerst diverse 2D presentaties maken om later, bv. in het 2de jaar van de 2de graad, 3D presentaties te maken. De leerlingen voeren presentaties uit. Het bedenken en ontwerpen van concepten komt in de 3de graad aanbod.
- ✓ **(55)** Dit kan het beste in de winkelstraten worden waargenomen.
- ✓ **(56)** Creativiteit van de leerlingen wordt hier aangemoedigd. Er worden oefenmogelijkheden voorzien in de modelokalen, maar ook daarbuiten kunnen hoekjes of lokalen binnen en buiten de school worden ingericht. Zowel klassieke presentaties als creatieve en alternatieve presentaties komen aan bod.

Communicatie

Leerplandoelstelling	Ondersteunende kennis, vaardigheden en attitudes
58 Correcte non-verbale communicatie toepassen.	Non-verbale communicatie: <ul style="list-style-type: none"> • lichaamstaal • mimiek • oogcontact • verzorging • uitstraling
59 Vlot communiceren in courante communicatieve situaties, hierbij rekening houdend met de verschillende aspecten van de communicatieve situatie.	Courante situaties: <ul style="list-style-type: none"> • begroeten • afscheid nemen • zichzelf voorstellen • telefoongesprek • mail

⁷ samenwerking met PO/mode is wenselijk
2de graad bso
Moderealiseratie en -presentatie

	Aspecten van communicatie: <ul style="list-style-type: none"> • zender • boodschap • ontvanger • situatie • kanaal • doel • het hoe
60 Mensen/klanten aanspreken.	Spreektechnieken: <ul style="list-style-type: none"> • basisprincipes van assertiviteit/respect • aangepast taalgebruik • standaardformuleringen • klantvriendelijkheid • non-verbale communicatie
61 Informatie geven over modeartikelen binnen een eigen concept en/of een (al dan niet fictieve) winkel. (*) ⁸	Modeartikelen: <ul style="list-style-type: none"> • outfits • accessoires • schoenen • ...
62 Communicatie en stijl op elkaar en het doel afstemmen.	
63 De tekst voorbereiden voor mondelinge presentaties.	

Pedagogisch-didactische wenken

- ✓ Er kan gewerkt worden met filmpjes van hoe het niet moet. Er kan ook gewerkt worden met vergelijkingen bv. politici in het parlement die geeuwen, telefoneren... en diezelfde politici tijdens een andere gelegenheid; of de leerlingen in een theorieles en een praktijkles... Naar zichzelf kijken, levert wellicht de beste leervordering.
- ✓ Het is noodzakelijke de leerlingen te leren omgaan met gespreksconventies in allerlei situaties. Gespreksregels en aangepast taalgebruik met aandacht voor taalregister, gevoelswaarde en zinswendingen, zijn belangrijke leerinhouden. Complexe mondelinge opdrachten zijn weinig zinvol. Wel moeten leerlingen leren tweegesprekken voeren waarmee ze in hun werksituatie in aanraking zullen komen. Dit kan alleen maar in interactieve en communicatieve situaties geoefend worden, met aandacht voor observatie en feedback. Een handig hulpmiddel is een rollenspel.
- ✓ In alle communicatieve toepassingen houden we rekening met de graad van verantwoordelijkheid en complexiteit. Dit betekent dat voor een leerling bso zowel de autonomie in de uitvoering van het werk als in het nemen van beslissingen zeer beperkt is. De invloed op de werkverdeling wordt door anderen bepaald. De leerling is wel verantwoordelijk voor deelresultaten die dan gecontroleerd worden. De planning en coördinatie van de eigen werkzaamheden blijft beperkt tot zichzelf.
- ✓ Laat leerlingen veel oefenen aan de hand van modellen: het automatisme wordt hierdoor bevorderd. Het zal evenwel door veelvuldig gebruik in het latere beroepsleven pas echt verworven worden.
- ✓ Omdat mondelinge vaardigheden actief moeten worden ingeoeft, is permanente evaluatie wenselijk. Permanent betekent dat de leerlingen bij elke taak feedback krijgen zodat ze hun vorderingen ook zelf kunnen volgen en kunnen bijsturen.

⁸ samenwerking met de taalvakken is wenselijk

- ✓ Evaluatie van taalvaardigheden kan niet zonder vooropgestelde criteria die vooraf toegelicht worden. Observatie- en beoordelingsschema's kunnen de leerlingen stimuleren om zichzelf beter te leren kennen. Zo verzamelen zowel leerlingen als leraar gegevens over de vorderingen tijdens het leerproces. Begeleidende gesprekken, studieplanners, observeren van video-opnamen zijn middelen om het leerproces van de leerlingen op te volgen. Het is belangrijk dat er voldoende feedback wordt gegeven aan de leerlingen over hun evolutie.
- ✓ Uiteraard gelden minimumvaardigheden die alle leerlingen moeten verwerven. Leerlingen die echter een hoger niveau aankunnen, moeten hiertoe ook worden gestimuleerd. Hier krijgt de leraar de kans om te differentiëren.
- ✓ **(61)** Het is goed dat leerlingen nu al kennismaken met de belangrijkste termen in het Frans/Engels.

7 Doelstellingen Mode

7.1 Algemene doelstellingen

- AD1** De nieuwe modetrends en de nieuwe ontwikkelingen in het gebruik van materialen en afwerkingen opvolgen.
- AD2** Realiseren van eenvoudige werkstukken die symmetrisch, geometrisch zijn en die uit één soort materiaal bestaan.
- AD3** Inoefenen van realisatietechnieken in diverse soepele materialen.

7.2 Uitgangspunten

De hieronder geformuleerde doelstellingen moeten op het einde van de tweede graad bereikt worden. In de loop van deze twee leerjaren zal de mate van begeleiding evolueren van een sterke sturing tot een minimale begeleiding. Dit betekent dat dezelfde technieken meerdere keren uitgevoerd worden.

Leerlingen krijgen kansen om te oefenen (en te mislukken). Afhankelijk van de vereisten en het niveau van de leerling zal meer of minder met oefenstukken en/of oefenmaterialen gewerkt worden.

Het vervaardigen van kledingstukken, interieurartikelen of accessoires, voor zichzelf is geen doel op zich. Dit kan, maar zal niet steeds zo zijn. De keuze blijft niet beperkt tot het maken van de eigen maat/kledij. Leerlingen leren in verschillende maten werken en daarvan de moeilijkheden ondervinden.

7.3 Leerplandoelstellingen

* wanneer er een asterisk staat dan betekent dit dat deze doelstelling in samenwerking met een ander vak kan worden uitgewerkt. Dit staat vermeld als voetnoot.

Machinebeheersing

Leerplandoelstellingen	Ondersteunende kennis, vaardigheden en attitudes
1 De delen van een naaimachine benoemen.	
2 Ergonomisch en veilig werken.	Correcte houding aan: <ul style="list-style-type: none">• de machine• strijkapparatuur Veiligheidsvoorschriften: <ul style="list-style-type: none">• atelier• eigen werkpost

<p>3 De volgende steken herkennen en benoemen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 301: rechte stiksteek • 304: zigzagsteek • 504: driedraadsoverlock 	
<p>4 De kenmerken van een correcte steekvorming herkennen en benoemen.</p>	
<p>5 Onder begeleiding de naaimachine instellen voor een correcte steekvorming in functie van garen en stof.</p>	<p>Instelling naaimachine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bedrading • steeklengte: bepaling en instelling • steekbreedte: bepaling en instelling • hulpapparaten: keuze en vervanging van naald en persvoet • eenvoudige storingen • klein onderhoud
<p>6 De snelheid en de capaciteiten van de naaimachine beheersen bij de volgende toepassingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • recht stikken • evenwijdig stikken • aan- en afhechtingen • gebogen vormen stikken 	<p>Diverse afstanden zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • persvoetbreedte • 1 mm • 1 cm
<p>7 Diverse stiktechnieken gebruiken.</p>	<p>Stiktechnieken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stiksteek • zig-zag • overlock • linnen knoopsgat • fronsdraden • stoppen en draaien • overhoeksteek

Technische fiches en fabricageschema

Leerplandoelstellingen	Ondersteunende kennis, vaardigheden en attitudes
<p>8 Technische fiches en fabricageschema's lezen.</p>	<p>Ontleding fiches en schema's:</p> <ul style="list-style-type: none"> • symbolen • tekeningen • foto's...
<p>9 De verschillende fasen in de realisatie herkennen, ordenen en mondeling toelichten.</p>	<p>Realisatiefasen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voorbereiding • sub assemblage • assemblage • finishing (en controle)
<p>10 De technische fiches kiezen i.f.v. de gewenste</p>	<p>Archief technische fiche</p>

afwerking.	
11 Manueel en digitaal werkstukken realiseren a.d.h.v. een fabricageschema en de nodige technische fiches.	
12 Manueel en digitaal eenvoudige wijzigingen aanbrengen in een bestaand fabricageschema.	Wijzigingen van: <ul style="list-style-type: none"> • zak • applicatie • versiering • ...

Pedagogisch-didactische wenken

- ✓ **(9)** Het is belangrijk dat leerlingen de verschillende fasen in een proces leren begrijpen: het is nodig te duiden waarom er een bepaalde, logische volgorde is, rekening houdend met het gebruik van de beschikbare apparatuur.
- ✓ **(11)** De werkstukken worden gekozen in functie van de technieken die in een 2de graad worden aangeleerd. Dit kan zowel over accessoires, interieur als kledingstukken gaan.

Afwerkingstechnieken voor kleding, interieur en accessoires

Leerplandoelstellingen	Ondersteunende kennis, vaardigheden en attitudes
13 De vooropgestelde kwaliteitseisen en toleranties voor een goed afgewerkt product nastreven.	
14 Respectvol omgaan met middelen, materialen, eigen en andermans werk.	
15 Het eigen werk en dat van medeleerlingen kritisch en objectief beoordelen naar de vooropgestelde kwaliteitseisen en toleranties.	
<u>Verzamelnaden/dubbelen</u> 16 Stikken van stapelnaden: <ul style="list-style-type: none"> • met 2 gelijke weefsellagen op elkaar • met een gefronste boord op een rechte en op gebogen boord 	
<u>Randafwerkingen</u> 17 Enkele en dubbele zoom herkennen en benoemen. 18 Enkele en dubbele zoom afwerken. 19 Rechte en ronde boord herkennen en benoemen. 20 Rechte en ronde boord afwerken.	Zoomafwerking: <ul style="list-style-type: none"> • smalle en brede zoom • manueel en machinaal Boorden: <ul style="list-style-type: none"> • met bies en schuindraadlint • beleg op vorm • lendenband • mouwboord • halsboord • polsboord

<p>21 4 kraagtypes herkennen en benoemen.</p> <p>22 2 kraagtypes uitwerken.</p>	<p>Kraagafwerking:</p> <ul style="list-style-type: none"> • officierskraag • kraag uit één deel • kraag uit twee delen • kraag afgewerkt met beleg
<p><u>Sluitingen</u></p> <p>23 4 soorten ritssluitingen herkennen en benoemen.</p> <p>24 2 soorten ritssluitingen uitwerken met rechte draadrichting.</p> <p>25 Plaats van een knoop of drukknop en een knoopsgat aanduiden op een enkele overkruis.</p> <p>26 Knopen correct aannaaien.</p>	<p>Soorten sluitingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een rits met 1 bies • rits met 2 biezen • een blinde ritssluiting • een gulpsluiting • knoopsgat in verticale en horizontale richting • met 2/4 gaatjes
<p><u>Zakken</u></p> <p>27 Een opgestikte zak en een steekzak herkennen en benoemen.</p> <p>28 Een opgestikte zak en een steekzak realiseren.</p>	
<p><u>Splitten</u></p> <p>29 Splitten met beleg en split in naad herkennen en benoemen.</p> <p>30 Splitten met beleg en split in naad realiseren.</p>	<p>Soorten splitten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Amerikaans mouwsplit • kapelsplit • ...
<p><u>Nepen</u></p> <p>31 Verschillende soorten nepen herkennen en benoemen.</p> <p>32 In een eenvoudig werkstuk een neep realiseren.</p>	
<p><u>Strijktechnieken</u></p> <p>33 De strijkapparatuur volgens het gebruikte materiaal instellen.</p> <p>34 De veiligheidsvoorschriften en gebruiksaanwijzingen toepassen.</p> <p>35 Diverse strijktechnieken toepassen in functie van stof en afwerking.</p>	<p>Strijkapparatuur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • instellingen • stoomtoevoer • afzuigtafel • klein onderhoud <p>Veiligheidsvoorschriften:</p> <ul style="list-style-type: none"> • persoonlijke veiligheid • veiligheid van derden <p>Strijktechnieken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • openstrijken • platstrijken • omstrijken...

Pedagogisch-didactische wenken

- ✓ Zoveel als mogelijk de leerlingen laten werken met behulp van technische fiches.
- ✓ **(13)** Het is de leraar die de kwaliteitseisen bepaalt. Hierbij wordt rekening gehouden met diverse factoren: dit kunnen de beschikbare technische fiches zijn, vergelijkingen, evaluatiefiches... Er zit een groeiende lijn in de vooropgestelde verwachtingen. Deze kunnen eveneens verschillen naar de individuele leerling.

- ✓ **(14)** Hierbij behoren vaardigheden en attitudes die verwacht worden bij het werken in een atelier. Zelf stiptheid nastreven, het stipt uitvoeren en indienen van opdrachten, het positief samenwerken met collega's en het goed omgaan met het ter beschikking gestelde materiaal horen bij deze doelstelling.
- ✓ **(15)** De evaluaties kunnen af en toe schriftelijk gebeuren met een bijkomende mondelinge toelichting.
- ✓ **(16)** Hierbij horen ook mouwen.
- ✓ **(32)** Realisaties hoeven niet altijd meteen in een kledingstuk of interieurstuk te gebeuren. bv. het realiseren van nepen kan ook eenvoudiger, in een knuffel.

Materialen

Leerplandoelstellingen	Ondersteunende kennis, vaardigheden en attitudes
36 Stoffen controleren op: <ul style="list-style-type: none"> • fouten • kleur • vleug • bedrukking • breedte • krimp 	
37 Enkele manieren waarop het textiel vervaardigd is herkennen.	Diverse textielsoorten : <ul style="list-style-type: none"> • gebreid • geweven • non-woven
38 Diverse bronnen raadplegen om de belangrijkste eigenschappen van katoen, linnen en wol te beschrijven.	
39 De belangrijkste beperkingen en mogelijkheden van materialen afleiden uit bovenstaande vaststellingen en uit de praktijk.	
40 Materialen kiezen in functie van het artikel, model, figuur en budget. (*) ⁹	

Pedagogisch-didactische wenken

- ✓ In de beginfase worden nieuwe technieken aangeleerd en uitgevoerd in een gemakkelijk te verwerken weefsel (vlak, effen, niet beweeglijk materiaal). Naarmate de vaardigheid van de leerling vordert, is ook een gradatie van moeilijkheidsgraad in weefselkeuze aan te raden.
- ✓ Het ligt voor de hand dat er bij elke realisatie stilgestaan wordt bij de al dan niet te gebruiken materialen en de eigenschappen. Zo worden leerlingen geleidelijk ervaren in het herkennen van

⁹ samenwerking met CPL is wenselijk

stoffen en leren ze de mogelijkheden kennen. Een theoretische cursus materialenkennis is niet nodig, wel een blijvende aandacht hiervoor. Er wordt ook telkens stilgestaan bij het onderhoud en de duurzaamheid van de materialen. Fiches van materialen kunnen steeds verder aangevuld worden. Zo doet men tijdens het gebruik bepaalde vaststellingen die men kan noteren, bv. in een lijstje met voor- en nadelen.

- ✓ (40) In beginsituaties kan het aangewezen zijn dat de leraar of de vakgroep de stoffen kiest en aankoopt. Zo wordt vermeden dat leerlingen 'verkeerde' stof aankopen. Scholen kunnen vaak goedkoop stof kopen in grotere hoeveelheid. Het is belangrijk te letten op de kostprijs van de stoffen opdat leerlingen kunnen en mogen fouten maken.

Vormgeving

Leerplandoelstellingen	Ondersteunende kennis, vaardigheden en attitudes
41 Patronen kiezen in functie van artikel, model en figuur.	Mogelijke patronen: <ul style="list-style-type: none"> • raderblad • archiefpatronen: <ul style="list-style-type: none"> ○ digitaal ○ manueel
42 Tot een nauwkeurig patroon komen d.m.v.: <ul style="list-style-type: none"> • doortekenen • uitraderen • omlijnen 	
43 Bij het uittekenen van een patroon het gepaste materiaal kiezen en correct gebruiken.	Gepast materiaal: <ul style="list-style-type: none"> • geodriehoek • potlood • meetlat • ...
44 Geometrische vormen tekenen.	Geometrische vormen: <ul style="list-style-type: none"> • vierhoek • driehoek • cirkel • ...
45 De symbolen voor draadrichting, weefselvouw, rechts en averechts benoemen en gebruiken.	
46 Een patroon vervolledigen met de noodzakelijke gegevens.	Aanvullende gegevens op patroon: <ul style="list-style-type: none"> • benaming model • maat • frequentie • naam patroondeel • nummering • kleefstof • bovenstof • voering • ...
47 De delen, lijnen en punten zowel op patroon als op het kledingstuk benoemen.	Alle omtreklijnen Punten en delen:

	<ul style="list-style-type: none"> • alle delen en punten van het patroon dat men gebruikt
<p>48 De belangrijkste lichaamsmaten benoemen en opmeten.</p>	<p>Lengtematen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • totale lengte • ruglengte • armlengte <p>Breedtematen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • borstomtrek • lendenomtrek • heupomtrek • onderarmomtrek
<p>49 Aan de hand van de lichaamsmaten en matentabel een correct maatnummer bepalen.</p>	
<p>50 Manueel of digitaal eenvoudige aanpassingen doen aan het gekregen patroon.</p>	<p>Eenvoudige aanpassingen :</p> <ul style="list-style-type: none"> • totale lengte • inkering en uitkering • vorm van zakken en siernaden • hoogte van lendenband en polsboord
<p>51 Naadbreedte voorzien a.d.h.v. instructies of voorbeelden.</p>	
<p>52 De patroondelen nauwkeurig uitknippen.</p>	
<p>53 Tot een economisch knipplan komen en vastleggen d.m.v. een schets of foto.</p>	

Pedagogisch-didactische wenken

- ✓ In de tweede graad is het niet de bedoeling dat er patronen opgebouwd worden. Er wordt gewerkt met bestaand materiaal. Enkel kleine wijzigingen kunnen, zonder het model te veranderen. Wanneer er teveel wijzigingen noodzakelijk zijn, wordt er beter een andere, meer aangepaste lijnvorm gekozen.
- ✓ **(49)** Model lichtjes aanpassen (inkering, uitkering, breedte, lengte) in functie van de lichaamsbouw en indien nodig een andere lijnvorm kiezen Bv. licht uitkerende rok kan geen cirkelrok worden, wat wel kan is bv. een beetje uitkering bijvoegen of een plooi. Door het aanbrengen van kleine wijzigingen krijgen leerling meer inzicht in het patroon.

8 Minimale materiële vereisten

8.1 Algemeen

Om de leerplandoelstellingen bij de leerlingen te realiseren, dient de school minimaal de hierna beschreven infrastructuur, materiële en didactische uitrusting ter beschikking te stellen, die beantwoordt aan de reglementaire eisen op het vlak van veiligheid, gezondheid, hygiëne, ergonomie en milieu.

Dit alles is daarnaast aangepast aan de visie op leren die de school hanteert.

De verschillende modelokalen worden het beste bij elkaar gesitueerd. Dit maakt samenwerking, integratie en differentiatie mogelijk.

De bergruimte kan voor de beide lokalen eventueel samenvallen, maar dan wel in de directe omgeving en steeds bereikbaar zonder het lesgebeuren in de andere klas te verstoren.

8.2 Specifiek voor CPL

8.2.1 Infrastructuur

- HET LOKAAL met de nodige nutsvoorzieningen.
Een voldoende groot lokaal waar verschillende activiteiten tegelijkertijd kunnen doorgaan, daar leerlingen op verschillende momenten gedifferentieerd aan het werk kunnen zijn. Ruimte om realisaties enige tijd te laten hangen/staan. Dit kan eventueel op verspreide plaatsen in de schoolomgeving.
- DE BERGRUIMTE om materialen, leermiddelen en didactisch materiaal op te bergen.
Deze bergruimte moet voldoende groot zijn om materialen voor visual merchandising op te bergen. Displays, presentatiepoppen, accessoires en werkmateriaal kunnen behoorlijk wat plaats innemen. Aangezien dergelijke materialen duur kunnen zijn, wordt zoveel mogelijk gerecycleerd.
- ZONE om het afval te sorteren, recycleren en te stockeren.

8.2.2 Materiële en didactische uitrusting

In functie van het realiseren van de doelen is het van belang dat onderstaand materieel beschikbaar is in het lokaal voor CPL.

ALGEMEEN

- onderhoudsproducten
- materieel voor afvalsortering rekening houdend met de richtlijnen van het plaatselijk bestuur

SPECIFIEK

- computers met internetaansluiting voor elke werkende leerling
- software programma's: tekstverwerking en tekenprogramma, presentaties
- projectiemogelijkheden

- printmogelijkheid op A4
- printmogelijkheid in kleur en op A3 beschikbaar in de school
- scanner *
- verplaatsbare werktafels, voldoende groot
- tafels en stoelen ergonomisch aan elkaar aangepast
- vaste of verplaatsbare wanden
- legboorden en hangrekken
- displays en presentatiepop(pen)
- grote spiegel
- strijkmogelijkheid *
- voldoende artikelen om presentaties mee te maken
- voldoende artikelen om kleuren, stijlen, maten te combineren
- klein gereedschap
- actuele boeken, tijdschriften, reclamefolders en affiches i.v.m. mode en lifestyle
- stofstalen, zowel voor kledij als interieur *

* deze uitrusting kan ook in het nabijgelegen modelokaal ter beschikking staan.

8.3 Specifiek voor Mode

8.3.1 Infrastructuur

- Het LOKAAL met de nodige nutsvoorzieningen
Het modelokaal straalt MODE uit: er zijn altijd voorbeelden van mode en lifestyle te zien.
Een voldoende ruim lokaal met aandacht voor de veiligheidsaspecten.
Voldoende en goedgeplaatste aansluitingen.
Het lokaal voorziet in voldoende verlichting.
Voorziening voor stromend water
Voorzieningen voor brandveiligheid (in het lokaal aanwezig)
- BERGRUIMTE

Voor het opbergen van stoffen en furnituren, stofstalen, afgewerkte en gedeeltelijk afgewerkte werkstukken van leerlingen, voorbeeldstukken, randapparatuur, paspoppen, archief.
- ZONE om het afval te sorteren, recycleren en te stockeren.

8.3.2 Materiële en didactische uitrusting

In functie van het realiseren van de doelen is het van belang dat onderstaand materieel beschikbaar is in het lokaal voor mode.

ALGEMEEN

- onderhoudsproducten
- materieel voor afvalsortering rekening houdend met de richtlijnen van het plaatselijk bestuur

SPECIFIEK

- grote verplaatsbare werktafels

- tafels en stoelen ergonomisch aan elkaar aangepast
- voor elke werkende leerling: een naaimachine
- overlockmachine: minimum één
- semiprofessionele strijkapparatuur
- één of meerdere computers met internetaansluiting
- software: tekstverwerking en een tekenprogramma
- printmogelijkheid op A4*
- projectiemogelijkheid
- scanner*
- archief van patronen
- technische fiches, al dan niet digitaal
- stofstalen, minimum katoen, wol en linnen
- goedkope stoffen voor gebruik door de leerlingen bvb. als proefmateriaal : katoen, wol, linnen
- grote spiegel
- paspoppen
- actuele boeken, tijdschriften, reclamefolders en affiches i.v.m. mode en lifestyle*
- handleidingen van machines en apparaten
- veiligheidsvoorschriften en -pictogrammen
- brandbestrijdingsmiddelen worden geplaatst a.d.h.v. een risicoanalyse uitgevoerd door de preventieadviseur.

* deze uitrusting kan ook in het nabijgelegen CPL-lokaal ter beschikking staan.

9 Bibliografie

Boeken en tijdschriften

Ariadne at home, maandelijks tijdschrift

Inspiration

www.inspiration-press.com

Kwintessens: tijdschrift voor mode en design, 4 per jaar

www.designvlaanderen.be

Next Look (trendboek)

www.modeinfo.be

Textiel Plus, 4 per jaar

www.textielplus.nl

Vakblad Kleur en stijl, 4 per jaar

www.vakbladkleurenstijl.nl

Allemaal rokjes

Mme Zsazsa Standaard uitgeverij, 2012

ISBN 9789002251924

Alle naaitechnieken

Beth Baumgartel, uitgeverij Tirion, 2010

ISBN 9789043913560

De Modegids (geïllustreerd overzicht van verschillende modestijlen)

Fiona Foulkes, uitgeverij Librero, 2011

ISBN 9789089980809

Droomjurken

Sara Alm & Hannah MC De Vitt, uitgeverij. Gottmer/Brecht, 2012

ISBN 9789023013242

Handboek naaitechnieken

Allisson Smith, uitgeverij Gottmer/Brecht, 2010

ISBN 9789023012610

Het basisboek naaitechnieken

Carolyn N.K. Denham, uitgeverij Tirion, 2013

ISBN 9789043916004

Mode - Visuele Gids

Gavin Ambrose en Paul Harris, uitg. Librero 2013

ISBN 9789089981547

Modeontwerp, oorspronkelijke titel: Fashion design

Sue Jenkyn Jones, uitg. BIS Publishers, 2005 (Nederlandse versie uitverkocht)

Modevorming 1 en Modevorming 2+3

Zie webshop Edu-Actief.nl

Shamballa armbanden

Petra Hoeksema, uitgeverij Tirion, 2013
ISBN 9789043915946

Stitch by stitch

Petra Hoeksema, uitgeverij Tirion, 2013
ISBN 9789043915458

Style Yourself

Jane Aldridge e.a., uitgeverij Blossom books, 2012
ISBN: 9789020679205

Textielgids voor modeontwerpers

Gail Baugh uitgeverij libero Nederland, 2013
ISBN 9789089981813

The Pocket Stylist

Kendall Farr uitg. Tirion, 2004
ISBN 9781592400416

Trinny & Susannah Stijlgids voor ieder figuur

Trinny Woodall & Susannah Constantine, uitgeverij Archipel, 2008
ISBN 9789063053499

Visual Merchandising and Display

Martin M. Pegler, uitgeverij Fairchild Books, 2012
ISBN: 9781609010843

Websites

www.weekend.knack.be, iedere week gratis de nieuwtjes i.v.m. lifestyle

www.paspoppen.be

<http://nl.retif.be> Retif : etalagemateriaal

www.textielinhetnieuw.nl

www.plot4fun.nl (voor aankoop van glitterfolie)

www.meervilt.nl (webwinkel voor wol en viltbenodigdheden)

www.reinekehollander.nl (inspiratie om afgedankte objecten met textiele materialen te bekleden)

www.designersnexus.com

www.ottobredesign.com

Ottobre design / kids fashion

Patronen – tips – ideeën – stijl – mode – kwaliteit

<http://allesovermodeenfashion.blogspot.be/p/welke-figuur-heb-ik-en-wat-past-bij.html>

www.bel-bo.be/figuurtypes ook onderhoud/maattabellen

www.trendystyle.net/fashion

<http://partnersinstyle.nl/category/etaleren-en-etalages>

www.fashionunited.com

www.fashionwindows.com

www.Vtwonen.nl

www.dulux.be kleur in het interieur

www.creamoda.be

www.modeonderwijs.be

www.etitex.be onderhoudssymbolen textiel

www.texpress.nl (interieur-)textiel, tapijten en kledij

DVD

The september Issue, Anna Wintour & the making of Vogue, DVD 2009.

Leerplannen van het VVKSO zijn het werk van leerplancommissies, waarin begeleiders, leraren en eventueel externe deskundigen samenwerken.

Op het voorliggende leerplan kunt u als leraar ook reageren en uw opmerkingen, zowel positief als negatief, aan de leerplancommissie meedelen via e-mail (leerplannen.vvksso@vsko.be)

Vergeet niet te vermelden over welk leerplan u schrijft: vak, studierichting, graad, nummer. Langs dezelfde weg kunt u zich ook aanmelden om lid te worden van een leerplancommissie.

In beide gevallen zal de Dienst Leerplannen zo snel mogelijk op uw schrijven reageren.
